

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 30 — Telefon
— upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Kako nizko smo padli.

Pesek je bil izvoljen pred dvema meseci za župana avtonomne mestne občine ljubljanske. Pokrajinska vlada za Slovenijo je smatrala za potrebno, da se ta izvolitev predloži v potrditev ali ministrskega sveta ali pa vladarja, ne vemo; sicer pa je vseeno. Čez toliko in toliko časa ljubljansko »Jutro« razglasa, da vlada Peska ne bo za župana potrdila zaradi nekega njegovega skrivnega moralnega defekta. Na interpelacijo javnosti je vlada po svojih glasilih — ne sama! — dala oznaniti, da je preiskava zoper Peska bila uradna, to je administrativno-policijska in tajna, in da se akt nikakor ne more objaviti. Ko se je javnost nad tako judikaturu zgrajala, je zopet prišlo »Jutro« in povedalo, da je Pesek homoseksualen, kar da je ugotovljeno po pričah. Vlada sama molči dalje. Zdajci objavi »Jutro«, da je minister Pribečević ministrskemu svetu predložil akt, na kar da je ministrski svet sklenil, da se Pesek ne potrdi. Občinski zastop ljubljanski pa še vedno ne dobi nobenega obvestila, kakor da ga cela stvar sploh ne tiče. Zdajci se zahteva od Pribečevića, da dovoli vpogled v akt. Tega Pribečević ne stori, ampak, da se stvar zavleče, zahteva pismene prošnje. Prošnja je bila od Narodno-socialne stranke (prosimo, od stranke, kakor da je Peskova potrditev ali nepotrditev strankarska zadeva!) vložena 24. avgusta 1921, torej pred skoraj enim mesecem, akta pa še do danes ni! Medtem pa je »Naprej« že iz upogleda v akte same objavil njih bistveno vsebino, samo da je z molčal tise dni štiri pedagoge, ki so, izvršujoč z g. Peskom nenormalne čine, to sami uradno priznali! Ena stranka aktov ne dobi na razpolago, druga jih, ljubljanski zakoniti izvoljeni občinski zastop pa sploh ne! In zdaj, po tolikem času, naznanja vlada — ne ljubljanskemu občinskemu svetu, temuč bogve komu — ne vemo, ali dr. Zarniku ali Hribarju — da Pesek ni potrjen; zakaj, pa ne pove, kakor da je ljubljansko občinsko zastopstvo kakšen hlapec!

Po objavi »Napreja« je poslanec Deržić 10. septembra pri Hribarjevem namestniku dr. Baltiču odgovoril urgiral.

Dr. Baltič govori, da je dovoljenje iz Belgrada prišlo, da je pa že akt odposlal Hribarju v Cerklje, ki je edini, ki more vpogled dovoliti.

11. septembra dr. Baltič naznanil Deržiću, da je radi akta zmeta in da se bo s Hribarjem pogovoril!

12. septembra gre k dr. Baltiču deputacija NSS, kateri Baltič zopet izjavi, da je zaradi akta zmeta, to je: da je akt še vedno v Belgradu in da se on s Hribarjem pogovori.

Istega dne dobi Deržić obvestilo od dr. Baltiča, da je minister odobril, da se akt da vpogled načelstvu NSS. (!!!)

Tekmeči.

Črtica iz življenja ameriških kapitalistov.*

(Dalje.)

V naslednjih tednih je po pisarnah Transverse Rapid železnice vladalo skrajno razburjenje in obupanost. Nestrpno so čakali dohoda Mr. Freelonda, prebirali vsak došli časopis in zmajevali z glavami nad dohodki Transverse Rapid železnice, kot bi bil od teh odvisev konec sveta.

Trije tedni minejo. Vsako uro je lahko dospela brzjavka. Res, čez štiri dni dospe brzjav: »Danes sem prišel v Buenos Aires in dobil vašo brzjavko. S prihodnjim brzjarnikom se odpeljem. V desetih dneh pridem v St. Luis.«

Kakor sporočeno dospe Freelond v desetih dneh v potni obleki in ves zapršen v pisarno svojega vodje. Prve besede, s katerimi ga pozdravi, se glasé: »To je že višek nesramnosti! Povejte mi vse natančno, Mr. Deagburne!«

Glavno stvar že veste iz brzjavke, ki sem jo vam poslal. Na dan vašega odhoda je Southern Continental Express naznanila, da bo odslej vsak mesec priredila za svoje potnike žrebanje treh dobikov po tisoč, petsto in tristo dolarjev.

To žrebanje, vzklíkne Freelond, je pravo vražje delo! In vsak mesec osemnajststo dolarjev. Nezaslišano! Saj se ljudje ne morejo dovolj načuditi.

15. septembra so dr. Rybar, Deržić in Pesek sami bili pri Pribečeviću, ki je izjavil, da so akti še v Belgradu in obljubil, da bode akte brzojavno zahteval v Ljubljano.

To je še veliko bolj skrivnostno kot vprašanje Peskove krivde ali nekrivde. Prosimo, tako danes v Sloveniji posluje uprava! Zdaj pa si predstavljajte, kako je morala poslovati še Pirkmayerjeva preiskava! V vsaki drugi državi bi vsi ki so zagrešili taka dejanja, prišli na obtožno klopo. Ali se tako uraduje? Vlada uvaža tajne preiskave, potem panklja z raznimi načelstvi strank, obljublja in ne stori, danes

izjavlja to in še isti dan svoje izjave preklicuje, akti se smatrajo za svinjski meh, ki ga mečejo iz enega kota države v drugi, potem pa pravijo, da se ga sploh nihče še ni dotaknil, poklicani občinski zastop ljubljanski pa stoji ob strani in ne ve, komu bi verjel.

Če naša država tako postopa z inozemstvom in na tak način rešuje tozadevne akte, ni čuda, če naš dinar od dne do dne bolj pada!

Kako neki bo izgledal ta »akt«, ko in če bo enkrat vendar le zagledal luč belega dne!??

Seja ministrskega sveta.

Nov volivni red. — Proti kvalificiranim poslancem in manjšinam.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Včeraj od 4. do 8. ure zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o principih novega volilnega zakona. Veliko nesoglasje vlada glede vprašanja kvalificiranih poslancev, s katerimi se krši svobodna volja volilcev, ki morajo mnogokrat voliti poslance, ki jim niso po volji. O tem vprašanju se je mnogo debatiralo, vendar je končni sklep izostal in bo vprašanje rešeno na seji, ki se vrši danes popoldne. Isto je glede vprašanja zaštite manjšin. Nekateri namreč zastopajo stališče, da one liste, ki pri volitvah ne do-

bijo potrebnega količnika, sploh ne smejo priti v poštev pri delitvi mandatov. Pri zadnjih volitvah je bilo namreč izvoljenih prav mnogo poslancev, ki niso dosegli količnika. Po razpoloženju sodeč, bo to vprašanje rešeno v gornjem smislu. Ker je debata o volilnem redu zavzela skoraj ves čas seje, je izostal referat finančnega ministra dr. Kumanudija o vzrokih padanja naše valute in o merah, ki se naj podvzamejo za izboljšanje gospodarskega stanja. O teh vprašanjih se bo razpravljalo na seji ministrskega sveta danes dopoldne.

Naš gospodarski položaj.

Ostre odredbe proti špekulantom. — Proti demokrat-skemu ministru dr. Kumanudiju. — Devizna centrala.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) V finančnem ministrstvu delajo projekt, s katerim naj bi se onemogočila spekulacija z valutami in devizami. Osebe, ki se bodo pečale s takimi spekulacijami, zadene občutna kazen. Bankam pa, ki bi delale na škodo dinarja, bo zabranjeno delovanje in se bo njih imovina konfiscirala. Za tihotapce naše valute se uvede smrtna kazen. Včeraj se je minister dr. Kumanudi posvetoval z zastopniki bank in gospodarskimi strokovnjaki ter z ministrom za trgovino in industrijo dr. Spahom.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) V vseh belgrajskih krogih je vsled padca naše valute zavladala velika panika. Mnogo trdk je v nevarnosti, da bodo morale ustaviti obrat

in likvidirati. V vseh krogih vlada veliko nezadovoljstvo proti finančnemu ministru dr. Kumanudiju, kateremu se pripisuje veliko krivde na strahovitem padcu našega denarja, ker je izdal preveč novega denarja. Vladni krogi so v velikih skrbih, vendar pa upajo, da se bo posrečilo situacijo izboljšati.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) V finančnem ministrstvu dela posebna komisija zakon o zaštiti naše valute, ki bo sličen onemu iz meseca marca v l. 1920., ki predvideva ustanovitev devizne centrala. Ta zakon mora biti gotov tekem 7 dni. Pri Narodni banki bodo vsi izvoznikarji morali položiti zdravo valuto, ki se bo zamenjala po državi odrejenem kurzu itd.

KONGRES INVALIDOV.

Zeneva, 15. sept. Kongres zastopnikov najvažnejših nacionalnih zvez vojnih invalidov Anglije, Francije, Italije, Nemčije in Avstrije je proučeval vprašanje apela na mednarodni delovni urad in na pristojne tehnične organizacije zveze narodov zaradi

akeije v prid delovnih pogojev za vojne pohabljenice vseh dežel. Nato so bili sprejeti razni predlogi soglasno. Med drugim naj se skliče mednarodna komisija, obstoječa iz zastopnikov zvez vojnih invalidov in dotičnih vlad, ki naj skupno izdelajo statut o delovnih pogojih za invalide.

Dr. A. Gosar:

Osebná svoboda in samouprava.

Središče samoupravnega problema tvori človek, ki naj bi bil kolikor mogoče sam svoj gospod. Za to gre, da poiščemo ter praktično v življenju udeležimo tako obliko družabnega sožitja, ki bo slehernemu poedincu omogočila in zajamčila kar najširšo svobodo in prostost. Zato se celo to vprašanje nujno suče okrog človeka in njegove osebne svobode.

Kdor se s tem ne strinja, tistega seveda tudi vsi ostali naši zaključki ne morejo in ne bodo mogli zadovoljiti. Zato tudi gresta samouprava in takezvani demokratizem kljub svoji formalni sorodnosti v svojih praktičnih posledicah nujno narazen. Demokratizem zida namreč na državo ter presoja vse z njenega vidika, samouprava pa se opira na poedince in služi v prvi vrsti njemu.

Že iz vsega tega je torej razvidno, da je osebná svoboda z vsemi iz nje izvirajočimi pravicami temelj in podlaga oziroma glavni, če ne edini vir samoupravnega načela.

Svoboda mišljenja in vesti, svoboda kretanja, zborovanja, združevanja in tiska so temeljni kamni, na katerih edino more stoneti samoupravna organizacija javnega, političnega življenja. Kjer se te pravice kratijo in omejujejo več kot je za njih vsesplošno uveljavljenje nujno potrebno, tam ne more biti govora o resnični samoupravi, zakaj edino osebna svoboda z vsemi pravicami, ki so z njo združene, stori človeka posobnega resnične samouprave.

To pa ne sledi samo iz bistva samouprave in osebne svobode, marveč nam potrjuje to tudi zgodovina narodov s svojim razvojem. Dokler je človek živel pretežno pod vplivom običajev in splošnega naziranja o svetu, dokler se ni prav zavedel svoje individualnosti, kratko, dokler ni bil sam resnično svoboden, marveč se je moral vsled svoje nesamostojnosti ravnati po zunanjih vtisih in vplivih, toliko časa se tudi ni aktivno udeleževal javnega življenja. Odkar pa so popustile krvne vezi, ki so spajale širši krog sorodnikov v posebno socialno enoto (slovanska zadruža, germanska Sippe) ter je pričela v ljudeh rasti samozavest (zavest svoje lastne individualnosti) od tedaj vidimo pri vseh arijskih in tudi pri drugih narodih, kako poedinci v vedno večji meri sodelujejo in soddločujejo pri skupnih zadevah svojega naroda. (Prim. Barth: Philosophie der Ge-

* V naslovu zadnjega članka je po pomoti izpadel veznik »ter«. Pravilno bi se moral ta naslov glasiti: »Samoupravno načelo ter obče državljanske pravice in dolžnosti.«

iz pisarne ter zaloputne vrata za seboj. —

Doma poišče takoj svojo ženo in hčer.

»Znano vam je že morda«, reče, ko na kratko pozdravi, »kaj je ukrenila Southern Continental železnica proti nam.«

»Da, vsi vemo, papa«, reče Alice.

»In kljub temu si tako hladnokrvna, Alice, kot bi strla kak oreh?«

»Kaj hočemo?«

»Kaj hočemo? Zame pomeni to izgubo petinštiridesetih milijonov. Ali si še sedaj mrzla, Alice? Onemu, ki se je domislil na žrebanje, bi takoj zavil vrat! Moja železnica je sedaj kup starega železja. Če sedaj ponudim vse skupaj Southern Continental Express, dobim zanjo kvečjemu dvajset milijonov.«

»Tako hudo pa še ni, papa.«

»Ne? Kdo ti da več sedaj za našo ro-potijo?«

»Jaz! Zakaj ne? Mogoče. Če celo obravnavo pustiš meni, pa boš videl —«

Robin Freelond se zasmije kljub svoji razburjenosti.

»Krasno, krasno! Imaš morebiti kakšno čarovno sredstvo, s katerim omamiš George Thirlwilla, da se ti bo slepo pokoraval?«

»Tega ne. Toda obrnem se lahko na Harrya.«

»Na Harrya? Ti veš stališče, ki ga zavzema pri trgovskih stvareh? Sedaj je zaro-ka v resnici pretirana!«

»Pa poskusimo vendar lahko. Morebi-

ti se bo radi mene potrudil, da dobimo večjo kupno ceno, ker naša progá je z vsem skupaj še ravno toliko vredna kot pred petimi tedni. Če dovoliš, se obrnem na Harrya. Vendar zahtevam od tebe, da prepustiš vse obravnave meni.«

»Obravnave? Radi mene. Toda tvoj up je ničev.«

»Dobro. Če pa po mojem posredovanju le dobimo višjo ceno, tedaj mi moraš izpolniti dve želji.«

»Dve želji? Kako si sebična, Alice. Vendar imenuj mi svoji želji!«

»Sedaj še ne. Kadar res dobim višjo ceno za tvojo železnico, ti povem. Torej, ali mi obljubiš?«

»Ko že tako vztrajaš pri tem, naj bo.«

»Hvala papa! Upam, da ti še danes povem Harryjevo mnenje.«

Pol ure pozneje odda Alice dolgo brzjavko na Harryja. Dve uri pozneje Harryjev odgovor:

»Pojutrišnjem dospem k vam. Obravnave se vrše v privatnem stanovanju. Harry Thirlwill.«

Težek trenotek je bil dva dni pozneje za Freelonda, ko je sprejel Harry Thirlwilla v svojem stanovanju. Ko se dostojno pozdravijo, začne Freelond:

»Mr. Thirlwill, brez daljših govorov začnimo obravnavati o naši železnici. Ali ste vi pooblaščenec svojega očeta?«

»Gotovo. Kar jaz sklenem z vami, je veljavno.«

schichte als Sociologie I. 2. izdaja str. 86.)

Smozavest poedincev je torej podlaga njihovu sodelovanju in soodločevanju v skupnih zadevah, t. j. podlaga demokraciji, še mnogo bolj pa resnične samouprave. Samozavest pa ni nič drugega kot zavest svoje lastne osebnosti, zavest osebne svobode. Samozavesten je in more biti edinole človek, ki se zaveda svojih osebnih pravic. Samo tisti, ki nosi v sebi zavest svobode, da sme misliti tako kot ga uči njegova pamet in da lahko te svoje misli tudi drugim prestopi izrazi, samo tisti, ki se zaveda, da sme v dosegu svojih namenov in ciljev iskati pomoči v družbi enakomislečih, je lahko umsko in moralno dovolj krepak in močan, da si uredi svoje lastno življenje in svoje lastne zadeve, tako kot smatra sam za najboljši, edino tak človek lahko v resnici aktivno posega v javno, politično življenje ter se ga nele vdeležuje, marveč v njem tudi dejansko soodločuje. Vse to pa je s samoupravo nujno združeno, vse to je zanj potrebno.

Osebnostna svoboda je torej v resnici temelj in vir samouprave. Zato jo mora vsakdo, komur je v resnici na tem, da postane človek sam svoj gospod, dosledno čuvati in braniti. Kdor pa gaži temeljne pravice, ki izvirajo iz osebne svobode, naj bi se ne drznil govoriti o samoupravi.

Politični dogodki.

Čudno pisanje. Baikan se v eni zadnjih številkih brani, češ da ne podpira separatistov in piše: Naš cilj je, da se na lep način ta velika opozicija pomiri s stanjem, ki je ustvarjeno z ustavo. V politiki so za dosego ciljev razna pota. G. Svetozar Pribečević morda misli, da se v tej državi, ustvarjeni s pomočjo srbskega in zavezniškega orožja, prispe na cilj lahko po načinu Tisze ali Khuena, ali nam je žal, da mi tako ne mislimo. Mi smo mnenja, da je treba hoditi po potih demokracije in svobodne Srbije, ne pa po potih policijsko-vojske in tiranske Avstro-Ogrske. Ne moremo več prenašati, da način, ki se ga poslužuje g. Pribečević v notranji politiki, dosledno zmanjšuje ugled Srbije in srbskega imena. Ta gospod bo s svojim zgrešenim sistemom dosegel, da postanejo najbolj osvojeni v državi Srbi, posebno pa Srbi-ja in Belgrad. Mi hočemo torej, da izrpa- mo vsa sredstva pomirljivosti, ne da bi odstopili od popolnega državnega in narodnega edinstva. To ni greh; to je največji patriotizem. Če pa bodo Hrvati zahtevali, da se radi tega vzvišenega cilja žrtvuje oseba g. Pribečevića, ga bomo pogladi z motikami, kajti on je tudi vsem Srbom postal neznošen. Niti je on država, niti je on simbol narodnega edinstva. Nasprotno mislimo, da je on simbol državnega in narodnega razkroja in največja ovira za pomirjenje strank v parlamentu.

Srbija. Francoski, češki in drugi tuji listi prinašajo uradna poročila o sejah zveze narodov. Med delegati, ki prisostvu- jejo, navajajo dosledno tudi delegate Sr- bije.

Českoslovaške finance. Češki listi priobčenejo proračunski načrt za leto 1922. ki ga je finančni minister te dni predložil ministrskemu svetu. Načrt predvideva 17 milijard dohodkov in 21 milijard izdatkov, torej 4 milijarde deficita. Nad 9 milijard izdatkov gre za plače uradništva in vojaštvo, kjer pa se niso štete dnevne mezde mo- šlva.

Koliko mi ponudite za mojo progo? Prišel sem, reče Harry, k vam z zavezanimi rokami.

S tem hočete reči, da sta z očetom že vnaprej določila kupno svoto.

Tako je. Več ne dam, kot kakor sva se pogodila z očetom.

In jaz cene ne priznam, če je preni- ka. Moj odpor se ni pri kraju. Le radi lju- bega miru se hočem vdati. Če se ne zedi- nimo, začnem z nadaljnjim bojem.

Ne bo se vam posrečilo, Mr. Free- lond.

Bomo videli. Toda zvijača z žreba- njem je bila krasna misel. Gotovo ste jo vi pogodili, Mr. Thirlwill?

Žal, da ne. Ta zvitost glava je bil nek- do drugi.

Drugi? Kdo vam je to nasvetoval?

Tega ne smem izdati.

Toda jaz vem, papa! zakliče zdajci Alice.

Ti? vpraša Freelond začudeno.

Ideja o žrebanju se je porodila v mo- ji glavi.

V tvoji, Alice? Robin Freelond pla- ne s svojega sedeža. V tvoji? kliče še vedno začudeno. Mojim nasprotnikom si podala idejo, ki me bo uničila?

Da, papa. Že preje enkrat sem ti ome- nila, da sem jaz vedno na strani zmagoval- cev. Sicer bi povedala tebi najprvo, ker pa mi je mama omenila, da si že sit boja, sem pribežala k našim nasprotnikom ter jim iz- dala naš načrt.

(Dalje.)

Program nove poljske vlade. Kakor se je že poročalo je poljska vlada podala demisijo in je bil s sestavo novega kabine- ta poverjen Glombin. Program, ki ga bo zasledoval je v glavnih potezih sledeči: Volitve v parlament in senat se morajo čimprej izvršiti. Ureditev finančnega vpra- šanja, ustanovitev emisijske banke, uredi- tev davčnega sistema, povišanje taks in upeljiva izrednega davka na premoženje.

Popolnoma običajne fraze.

Zanimiv protest. Črnogorski mini- ster za zunanje zadeve je Zvezi narodov poslal protest proti združitvi Črne gore z Jugoslavijo in zahteva od Zveze narodov, da vzame Črno goro v zaščito.

Nova federacija v Ameriki. Države Guatemalo, Honduras in San Salvador v srednji Ameriki so podpisale pogodbo, glasom katere se združijo v federativno republiko.

Dnevni dogodki.

Pazite, da vas ne prevarajo!

Z ozirom na to, da se že pojavljajo brezvestni elementi, ki se hočejo okoristi- ti na račun bednih pogorelcev, podpisani odbor opozarja vse, da vsakdo, predno kaj daruje, zahteva od prosilca po županstvu na Ježici izdano potrdilo o identiteti.

Pomožni odbor za pogorelece v Klečah, p. Ježica pri Ljubljani.

V Klečah, 16. septembra 1921.

J. Sever, t. č. zapisnikar.

Za pogorelece v Klečah. Gosp. dr. Baltič si je v torek 13. t. m. popoldne ogle- dal v spremstvu g. okrajnega glavarja po- gorščice v Klečah pri Ljubljani. Bednim po- gorelcem je obljubil izdatno državno po- moč zlasti v krmljih in živilih, ki so v tem trenutku najnujnejše potrebna; obljubil pa jim je tudi, da bo gledal, da dobe vsaj za prvo silo nekaj gradbenega materiala.

Z Vrhniko nam pišejo: Veliko za- bave smo imeli v vrhniškem vlaku v pone- deljek zvečer, ko smo se vračali iz vele- sejma. Odlični član vrhniškega Sokola, ter glasen sobojevnik »Uju« za pravice de- mokratskega učiteljstva itd. ter še nekdo drugi (tudi Sokol) sta se sprla, si očitala verižništvo, denuncijanstvo, na kar sta se začela obdelavati s pestmi in dežniki. Vse to v stanju, ko človek rad kliče: Uju. O tej družbi bomo več poročali, ko se konča zanimiva pravda radi 30000 kron, katere sta dva odlična in bogata demokrata ob- ljubila in tudi podarila za Sokolski dom, a jih sedaj zahtevata nazaj, češ ker se je vse to vršilo v pijanosti ob 3. uri zjutraj. To je kulturna slika našega liberalno-de- mokratskega malomeščanstva.

Vpisovanje na ljubljanski univerzi. se prične 1. oktobra in traja do 9. oktobra 1921.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Mur- ski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 4. do 10. septembra 1921 dela 242 moških in 215 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 183 moških in 224 ženskih de- lavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 183. — Promet od 1. januarja do 10. sep- tembra 1921 izkazuje 23.948 strank in si- cer 11.910 delodajalcev in 12.034 deloje- malcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6798.

Dela iščejo: pisarn. moči, dnečkap8puo, v uml um um um uml kovinarji, sedlarji, rudarji, krojači, čevlar- ji, natakariji, natakarike, hotel. sobarice, peki, minarji, mesarji, dninarji, dninarice, zidarji, boln. strežnice, modistke, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: hlap- ci, dekle za polje in živino, ključavničarji, elektromonterji, mizarji, krojači, šivilje, tearji, čevlarji, usnarji, vzgojiteljice, služ- kinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Splošna stavka v Lilleu. Radi po- skusa podjetnikov, da znižajo delavcem mezde za 20 odstotkov, je v mestu Lille v Franciji prišlo do splošne stavke vseh ka- tegorij delavstva. Stavka nad 75.000 delav- cev. Dosedanje posredovanje ministra ni imelo uspeha, ker vstrajajo podjetniki pri svojih zahtevah.

Demonstracije brezposelnih. Pred par dnevi so mase brezposelnih delavcev priredile v Liverpoolu poulične demon- stracije, pri katerih je prišlo do boja s po- licijo. Policija je pričela streljati in je mno- go oseb ranjenih.

Nemško vseučilišče v Rigi. Nemoi v Rigi so ustanovili univerzo, ki se imenu- je Herderjev institut. Dosedaj ima skoraj popolno filozofsko in juridično fakulteto. Slušatelj je nad 400.

Kazni se je odtegnil in pobegnil Ljubljančan Ciril Dovič. Pobegnil je dalje na 6 mesecev težke ječe obsojeni Gašpar Mihelič iz Velike vasi.

Izgnani iz naše države so rudarski delavec Markus Fridrik iz Tropave, Ri- chard Weber iz Dunaja, Irmgard Weber z Dunaja, Veronika Kder iz Hitzinga, Franc Starcer, false Schreiner iz Gradca, Josip Stross iz Linca in Josip Starcer iz Gradca.

Vlom in tatvina v Žirovnici. V noči na 6. t. m. okoli 1 ure je bilo po dosedaj neznanim storilcih v gostilno Marije Čop v Žirovnici vlomljeno in ukradeno več stvari. V približno istem času je bil tudi poskušen vlom v poštini urad v Žirovnici vendar je pa v uradu speci uradnik vlo- milce prepodil. Kot storilca prideta v po- šte 2 komaj 16 letna mladeniča.

Tatvina kolesa. Dne 8. sept. med 21. in 22. uro je bilo slikarskemu mojstru Ivan Turšiču iz Cerknice št. 208 izpred gostilne »Žumer« ukradeno kolo vredno 2500 K.

Tatvina obleke. Dne 26. avgusta 1921 je bilo iz zaklenjene hiše posestnika Florjana Kunstek v Havnociju ukradeno obleke in drugih stvari v vrednosti okrog 4000 kron.

Tatinski ciganki. 32 let stara Bar- bara Scholl iz Zagreba in Ritter Ida, 37 let stara ciganka iz Novega Sada sta osumlje- ne da sta ukradle v trgovini Marije Verli v Cerknici približno 20 m blaga v celotni vrednosti 1000 kron. Omenjene sta bile pred 14 dnevi v hotelu »Tivoli« na obisku pri sorodnikih muzikantih, ki tamkaj sta- nujejo.

Občinsko blagajno so iz zaklenjene sobe pred par dnevi ukradli tatovi v Do- lenji Lendavi na Prekmurskem. V blagajni ki so jo neznan tatovi vrgli v potok, je bila večja svota denarja.

Ustreljen od vojaške straže. Če- vljarski pomočnik Mirko Škvorec iz Za- greba se je pred par dnevi vračal pozno v noči domov. Med potjo je šel mimo vo- jaške straže. Ker se na njen klic ni takoj ustavil, je vojak ustrelil in Škvorca zadel. Škvorec je v bolnici kmalu umrl.

Umobolna soproga nekega profe- sorja v Baji v Srbiji je ob priliki odsotno- sti svojega moža utopila v kadi dva svoja otroka, dočim je 10letni deček, ki ga je ča- kala ista usoda, še pravočasno pobegnil.

20.000 čeških kron nagrade. Dne 2. sept. t. l. je bilo v nekem letovišču v Šleziji ukradeno več briljantov in zlatnine. Vrednost 200.000 č. kron, nagrada 20.000 kron.

Ljubljanski dogodki.

Izvolitev župana odgo- dena.

Magistratni ravnatelj dr. Zarnik je razposlal danes članom občinskega sveta ljubljanskega sledečo okrožnico: »Ker se morajo po § 45 občinskega reda k volitvi županovi povabiti vsi člani občinskega od- bora proti dostavnici k seji, ki je bila do- ločena za soboto dne 17. septembra 1921, pa podpisnemu magistratu nikakor ni bilo mogoče dostaviti vabil trem odsotnim ob- činskim odbornikom (eden se nahaja v Skopju, drugi na otoku Rabu, tretji pa na Dunaju) mora se navedena seja za nekaj časa odgoditi. Dan volitve se naknadno določi ter pravočasno razpošljejo nova vabila. — Mestni magistrat v Ljubljani, dne 16. septembra 1921.«

Hvalevredna namera. Od rodoljub- nega starega Ljubljančana, ki je v svojih mladih letih pomnožil slovensko literaturo z več ko enim delom, in ki uživa v sloven- skem svetu veliko spoštovanje, smo preje- li: O novem ljubljanskem županu je te dni poročal »Slovenec«, da namerava iz Ljub- ljane izgnati vse biganiste in koruznike. To je zelo hvale vredno. Zategadelj bo za- služil novi župan vso podporo vladnih or- ganov. Kakor mi povedo prijatelji iz po- vsem zanesljivega vira, deželna vlada pa- zljivo zasleduje to sproženo akcijo, kateri stoji ista zelo simpatično nasproti. Naj z zvišenim vzgledom svojim prednjači v teh plemenitih namerah slov. Ljubljana vsem slovanskim prestolicam! To je rodoljubna želja starega Ljubljančana, da pridemo v okom stanovanjski bedi, ker bo tako iz- praznjenih dokaj lepih in prostornih sta- novanj. Pa tudi marsikaka zapuščena že- na in reva, ki živi sedaj v bedi, bi morda bila tako rešena sedanjega svojega gorja.

Jaka. — Smrtna kosa. V Jozefinšču je umrla gospa Ivanka Hartman, žena gostilničarja pri Figovcu. Rajnica je bila zelo skrbna in pridna gospodinja in vsled njene marlj- vosti je slovela Figovčeva kuhinja.

Zdravstveni izkaz ljubljanske obče- ne za čas od 4. do 10. septembra. Novoro- jenčkov je bilo 14 moških in 12 ženskih, skupaj 26. Umrlo pa je 22 moških in 21 ženskih, skupaj 43 oseb, med temi 17 tuj- cev. Od nalezljivih bolezni je bilo prijav- ljenih 42 slučajev griže.

Nepoštena služkinja. Belobrk Ana, 18 letna kuharica iz Dalmacije je dne 10. t. m. nastopila službo pri neki gospe. Dru- gi dan pa je že neopaženo izginila ter ob priliki ukradla svoji gospodnji raznih stvar- i v skupni vrednosti K 2.600.

Težave šoferskega stanu. Šofer po- krajinske uprave g. Franc Ogrin je 12. ju- lija 1921 pred »Ljudskim domom« nepre- vidno in naglo vozil; povozil je psa g. ing.

Czechaka in malo je manjkalo, da ni po- vozil še njegove gospe, Ogrin je pri ok. sodniku takole moževal: »Na to se ne spominjam. Vozil sem dr. Baltiča in njego- vo ženo; naj se oba za pričo pokliče! Na vem, zakaj bi mogel avtomobil na vsakega psa »merkati«. Pasanti naj na cesti zase merkajo; vsak bi lahko rekel, da se pre- hitro vozi. Tega vendar ne more nihče zahtevati, da bo avtomobil tako počasi vozil, kakor se vozi s kakim oslom. Saj vozim že čez 20 let, bom vendar vedel, kako naj vozim.« — »Toda g. inženir Če- hak je rekel, da je prišel pes pod avtomobil in da je bila v nevarnosti njegova žena!« je pripomnil sodnik in pristavil: »Tudi pre- hitro ste vozili!« — »Saj vendar inženir ni merodajen, kako naj vozim. Ali naj zaradi psa ustavim avtomobil? Če je le majhen prahu, bo že vsak rekel, da šofer vozi ka- kor strela!« je odgovoril g. Ogrin in še pristavil: »Saj veste, kaj je inženir in kaj je šofer.« — Kot priča zaslišani g. inženir Czechak je povedal, da je vozil Ogrin s 30 do 40 km na uro; povozil je psa in v ne- varnosti je bila Czechakova gospa. — »Ali ste bili že velikokrat obsojeni?« je vpra- šal g. sodnik šoferja. »No, 2 ali 3 krat; v 20 letih to vendar ni veliko!« se je glasil odgovor. Šofer je bil obsojen na 200 kron globe ali na en dan zapore. »Nisem zado- voljen, se pritožim, dr. Baltič in njegova žena se morata zaslišati; ali bom samo za inženirje in policijo vozil?« je pripomnil končno g. Ogrin. Zaradi preizkaze kazni se je pritožil tudi g. funkcionar državnega pravdnštva.

POULIČNI BOJI V SKADRU.

Skader, 16. septembra. (Izv.) Vseled poziva vlade, da se morajo zglasti vsi vo- jni obvezanci, je zavladało veliko razbur- jenje. V Skadru je prišlo do pouličnih bo-jev med demonstranti in orožniki. Šele močnim oddelkom vojaštva se je posrečilo uspostaviti mir. Število mrtvih in ranjenih je veliko.

PEČUJSKI RUDNIKI.

Pečuh, 16. sept. (Izv.) Včeraj je pri- spela v Pečuh antantna medzvezniška komisija, ki bo določila, katero količino premoaga iz pečujskih rudnikov nam mora na račun vojne odškodnine dajati dnevno Madžarska.

MAŽARSKI VOJAKI PREKORACILI ČE- SKOSLOVAŠKO MEJO.

Praga, 15. septembra. V bližini Košic je oddelk mažarskih vojakov pod vod- stvom 4 častnikov prekoračil mejo in obšel češko ozemlje na daljavi več kilometrov, na kar se je zopet vrnil nazaj. Na slovaški- madžarski meji se slični izpadi precej čes- to dogajajo, ker se vrše tam sedaj veliki manevri madžarskega vojaštva.

ZVEZA NARODOV.

Ženeva, 15. septembra. Sesta komisija je prejela dopis madžarskega legacijskega svetnika Töröka, v katerem se prosi, naj se obravnavanja madžarske prošnje za sprejem odgode do 21. t. m. Madžarska na- merava poravnati incident z Avstrijo in je poslaniku v Budimpešti izrazila svojo vo- ljo, nadaljevati izpraznitev Burške. Grof Apponyi, ki naj bi bil dospel sem, da bi odgovarjal na vprašanja podkomisije, je odgodil svoje potovanje. — Komisija je pritrdila prošnji Madžarske za odgoditev.

DUNAJSKI VELIKI SEMENJ.

Dunaj, 15. sept. Dunajski mednarodni velesojem se zaključi v soboto dne 17. t. m. ob 18. Predsedništvo dunajskega sejma je danes v Industrijskem domu priredilo sprejemni večer na čast zastopnikom ino- zemstva. Udeležili so se ga tudi člani vlade in diplomatski zastopniki inozemskih vlad. Predsednik dunajskega sejma Hochmuth je pozdravil goste z nagovorom.

Naša društva.

d Sostrski orlovski odsek priredi ne- preklicno svojo prireditve: javno telovad- bo in veselico kakor je na vabilih, dne 18. septembra 1921. — Odbor.

DOLŽNOST

vsakega zvestega in zavednega krščansko socialnega delavca je, da naroči

»NOVI ČAS«!

Pridobivajte listu novih naročnikov! S tem delate za razširjenje krščansko social- ne misli med delavnim ljudstvom! Na delo tovariši!

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani!

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnice: Sotenburgova ul. 4.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlobila ovratnika, ze-

pastnica in srajca.

Podružnice: Maribor Novo meso Kočevje Gosposka ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.